

знань і практичних вмінь з дерматовенерології студентів спеціальності “Педіатрія” проводиться під час підсумкового модульного контролю з дисципліни “Дерматологія. Венерологія”, результати якого щорічно аналізуються з метою оптимізації навчального процесу зі студентами спеціальності “Педіатрія”.

Безперечними умовами підвищення рівня додипломної теоретичної та практичної підготовки є створення позитивної мотивації у студентів спеціальності “Педіатрія” щодо вивчення дерматовенерології, а також формування у майбутніх лікарів усвідомлення щодо необхідності подальшої самостійної навчально-пізнавальної діяльності з метою розширення та удосконалення своїх професійних знань та вмінь.

Висновок. При викладанні дисципліни “Дерматологія. Венерологія” студентам спеціальності “Педіатрія” слід урахувувати сучасні тенденції щодо патоморфозу клінічних проявів дерматозів, зокрема особливості сучасного перебігу, лікування та профілактики дерматовенерологічних нозологій в осіб дитячого віку, ширше застосовувати сучасні інноваційні технології навчання, зокрема можливості дистанційних форм навчального процесу, що в цілому забезпечить підготовку високваліфікованих медичних фахівців у сучасних умовах реформування медичної освіти та практичної охорони здоров'я.

Література

1. Алексєєнко Р.В. Формування професійних вмінь у майбутніх лікарів як педагогічна проблема / Р.В. Алексєєнко // Медична освіта. – 2012. – №3 (додаток). – С. 14-16.
2. Аспекти виховного процесу зі студентською молоддю під час викладання дерматовенерології / О.І. Денисенко, М.П. Перепічка, М.Ю. Гасвська [та ін.] // Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід проблеми, інновації та сучасні технології : матер. навчально-методичної конференції, 18 квітня 2012 року. – Чернівці, 2012. – С. 32-33.
3. Гармаш Л.Л. Лекція на сучасному етапі вивчення дерматології та венерології / Л.Л. Гармаш С.А. Бондар, С.К. Псюк // Тези доповідей навчально-методичної конференції Вінницького національного медичного університету (7 квітня 2011 року). – Вінниця, 2011. – 110 с.
4. Досвід оптимізації навчання на очному циклі інтернатури з педіатрії / Т.В. Сорочман, С.В. Сокольник, Н.О. Попелюк [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – №3 (додаток). – С. 168-169.
5. Інноваційні технології практичної підготовки лікаря в системі безперервної професійної освіти / В.М. Ждан, І.М. Скрипник, Г.М. Давиденко, Т.В. Парбенко // Медична освіта. – 2012. – № 3 (додаток). – С. 60-62.
6. Листовський В.Д. Болонський процес – перспективи та завдання / В.Д. Листовський, О.О. Кравець // Наука та освіта. – 2010. – №1. – С. 134-135.
7. Оптимізація викладання “Дерматовенерології” в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу шляхом ефективного використання фотоплострованих наочних засобів / О.І. Денисенко, М.П. Перепічка, М.Ю. Гасвська [та ін.] // Впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ України : результати, проблеми та перспективи : Матер. Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (20-21 травня 2010 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, ТДМУ : Укрмедкнига, 2010. – С. 155-156.

ВИХОВАННЯ ГУМАННОСТІ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

В. М. Дворник, О. Б. Тумакова, І. Л. Дворник, О. Б. Доленко

Вищий державний навчальний заклад

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

На сучасному етапі розвитку України медичну освіту не можна розглядати окремо від загальної системи професійної освіти, особливостей її розвитку, виховання професійної культури та гармонійного розвитку майбутнього лікаря. При цьому необхідно враховувати традиції, що склалися в системі охорони здоров'я, та специфіку самої медичної освіти.

Процес формування майбутнього спеціаліста в медичному навчальному закладі повинен сприяти його послідовному професійному та культурному вдосконаленню.

Медицина – одна із найбільш гуманних сфер людської діяльності, а отже, сама лікарська професійна діяльність спрямовується на запобігання хвороб, усунення людських недуг або полегшення їх, і є прямим, безпосереднім втіленням гуманних ідей у суспільному житті.

Під поняттям гуманістична спрямованість ми розуміємо позитивне ставлення до професії, схильність і інтерес до неї, бажання удосконалити свою підготовку, задовольняти матеріальні й духовні потреби: людяність, працелюбність, чесність, чуйність, патріотичність, які реалізуються в межах своєї професії. Гуманістична спрямованість студентів-медиків передбачає розуміння і внутрішнє прийняття цілей і завдань їхньої майбутньої гуманної діяльності, інтересів, ідеалів, установок, поглядів, переконань, які до неї належать. Всі ці риси і компоненти гуманістичної спрямованості є показниками рівня її розвитку і сформованості логічного мислення у студентів, характеризуються стійкістю, домінуванням суспільних чи особистих мотивів, перспективою.

Розв'язання питань виховання гуманності у студентів-медиків вимагає перегляду організаційно-соціальних засад та методики виховання у майбутніх медичних працівників, реалізацію завдань формування в них гуманності, патріотичних переконань, набуття певного практичного досвіду, необхідного для реалізації гуманістичних знань у практичній діяльності. Важливим аспектом виховання гуманності майбутніх медиків є формування наукового світогляду і закріплення гуманістичних надбань, які розвиваються та адаптуються на основі власної ініціативи самих студентів, їх саморозвитку та самовдосконалення.

Виховання професійної культури студентів-медиків в процесі навчання викликає значний інтерес серед викладачів вищих навчальних медичних закладів, медичних коледжів.

В процесі фахової підготовки особистості викладачам потрібно спрямувати свої дії для формування духовного світу студентів – медиків в умовах будівництва державності України з урахуванням основних засад їх становлення та професійного розвитку, світогляду, гуманістичних переконань; постійне збагачення професійних знань, вироблення свідомого ставлення до навчання, самоосвіти; розвитку позитивних емоцій та громадянської гідності; реалізації завдань гуманістичного спрямування.

Початок ХХІ століття характеризується новими вимогами, які ставляться до фахової підготовки майбутніх медиків. Підготовка медиків до реалізації професійної діяльності в різні історичні періоди відзначалася цілеспрямованістю гуманних вимог й залежала від соціально-економічного розвитку суспільства, ступеня розвитку медичної освіти, гуманістичного виховання.

Проте, недостатній ступінь професійної культури лікарів, необхідної для забезпечення ефективної суспільної діяльності та існуючі на сьогодні шляхи її формування складають реальну проблему.

Щоб подолати цю проблему, потрібна активна участь педагогів-викладачів з клінічних дисциплін, які мають вплив на студентів, не тільки передаючи їм свої знання, уміння і навички майбутньої професії, але і виховуючи майбутніх лікарів особистим прикладом. Професійна культура – це усвідомлена система, що містить у собі професійно-значимі особисті якості педагога, професійно-необхідні знання, вміння і навички, педагогічний досвід, творчий підхід до вирішення завдань, безперервний професійний розвиток лікаря впродовж його професійного життя. Крім того, для підготовки фахівця бажаним є безпосередній контакт з високопрофесійними спеціалістами своєї галузі, що сприятиме в подальшому становленню клінічного мислення.

Отже, тільки спільними зусиллями у щоденній важкій праці можна виховати спеціаліста, здатного ефективно вирішувати сучасні проблеми й не забувати про головне – найвищою цінністю для медика в усі часи була й залишається людина.

Вимоги до професійного рівня сучасного спеціаліста об'єктивно актуалізують проблеми фахової підготовки, що висвітлено у Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ столітті. Навчальні заклади, які готують спеціалістів медичного профілю, не можуть залишатися осторонь процесів реформування вищої школи в Україні. Прогрес у галузі медицини вимагає від сучасного фахівця цієї галузі володіння значним доробком спеціальних знань, зокрема, психолого-педагогічних, уміння спілкуватися з пацієнтами та потребує високого рівня комунікативної культури, від якої невід'ємно залежить оцінка його як спеціаліста.

Щорічно понад 65 відсотків листів, що надходять до Головного лікувально-профілактичного управління Міністерства охорони здоров'я України, складають скарги про порушення медичними працівниками етикодеонтологічних норм під час надання допомоги хворим і спілкування з ними. Відзначається також, що у лікарів і медичних сестер відсутні елементарні навички становлення психологічних контактів, через що хворі не можуть або не хочуть (за відсутності уваги до них) розкривати свій суб'єктивний стан перенесення захворювання.

У зв'язку з цим увага до проблем формування комунікативної культури майбутнього лікаря має виключно актуальне значення.

Тому формування комунікативної культури студентів вищих медичних закладів освіти є соціальною вимогою, базується на педагогічній та психологічній теорії і практиці і спрямовано на

реалізацію “суб’єкт-суб’єктних” відносин у професійній діяльності, створення умов для професійного самовдосконалення і підвищення рівня його професійної компетентності. Це потребує розробки та обґрунтування педагогічної технології формування комунікативної культури, яка передбачає розвиток та оволодіння комунікативними вміннями спілкування з хворими, дотримання норм медичної етики, формування позитивної мотивації щодо професійної діяльності, розвиток його професійно значущих якостей і сприяє визначенню змісту і цілей самоосвіти та самовиховання, що приведе до підвищення професійного рівня роботи майбутнього лікаря, як спеціаліста.

Досконалий рівень розвитку комунікативної культури студента вищого медичного закладу освіти передбачає наявність уявлень про цілі своєї діяльності, власний розвиток, бажання й потребу оволодіти комунікативною культурою; професійну компетентність (сформовану систему знань і систему умінь); спроможність до емпатичного впливу; домінування особистісно значущих властивостей, які сприяють виявленню особливостей індивідуальності та ціннісного відношення до оточуючої дійсності, своєї діяльності, самого себе; самостійний пошук інформації і шляхів подолання комунікативних ускладнень; сформовані інтелектуальні й комунікативні вміння, володіння комунікативною технікою, які цілеспрямовано і систематично використовуються у діяльності з урахуванням конкретних умов, ситуацій, та особливостей партнера по спілкуванню; наявність естетичних зовнішніх засобів, техніки та культури мови.

Сучасний рівень професійно-педагогічної підготовки майбутнього лікаря потребує пошуку нових, більш ефективних форм і методів навчання та виховання студентів у вищих медичних закладах освіти, удосконалення програмного матеріалу, розробки педагогічних технологій та інноваційних методик.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Т. О. Дев’яткіна, Е. Г. Колот, С. Ю. Чечотіна, Р. В. Луценко, А. Г. Сидоренко
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава*

Вступ. Інтеграція України в Європейський освітній простір потребує зміни в організації підготовки майбутніх лікарів. Навчання у вищій школі, відповідно до Болонського процесу, має бути спрямоване на підготовку освіченого фахівця, який уміє ініціативно і творчо мислити, самостійно поповнювати свої знання та застосовувати їх у професійній діяльності [1]. Сучасна вища медична освіта в Україні передбачає підготовку спеціаліста-медика, який повинен мати фундаментальні знання, бути кваліфікованим фахівцем і водночас високогуманною, моральною та чуйною людиною [2]. У цьому контексті перед вищими медичними навчальними закладами постає відповідальне завдання – забезпечити високу професійну підготовку фахівців цієї галузі, одним з пріоритетних завдань якої є формування у майбутніх лікарів професійно значущих якостей, зокрема комунікативних [3].

Основна частина. Комунікативна компетентність – це здатність володіти певною системою умінь і навичок спілкування з іншими людьми. Вона охоплює розмовні та соціально-психологічні навички та є результатом спілкування між людьми [4]. Сучасна соціальна концепція комунікативної культури висуває високі вимоги до людини, зокрема до її фахової підготовки, для її успішної діяльності в різних комунікативних системах. Сьогодні недостатньо обмежитися лише спеціальними знаннями, вміннями та навичками: час вимагає формування сучасного фахівця як мовної особистості. Серед багатьох професій саме лікар має найбільш глибоко усвідомлювати місце та роль комунікації як засобу реалізації та координації професійної діяльності. Загальновідомо, що повагою та довірою пацієнтів користуються ті лікарі, які володіють методами вербального переконання та ураховують психологічні особливості хворого та його стану [5]. Рада Європи з питань освіти визначає, що мовні компетенції є однією з основних груп компетенцій, які нададуть молодому поколінню шанс на успіх у подальшому житті. Вони відображають засвоєння людиною комунікативної культури, кількох іноземних мов, тобто здатність безперешкодно спілкуватися з іншими людьми, допомагають соціалізації людини, її професійному становленню. Мова є носієм пізнаного й водночас знаряддям пізнання нового. Знаряддям формування думки є приховані мовні реакції (внутрішнє мовлення), які, як внутрішнє промовляння, шепотіння тощо завжди супроводжують процес мислення. Саме в